

“Літера Н.” № 3(27) — 2009

**Миколаївський
міський журнал поезії**

litera-n.nikportal.net

litera-n.mk.ua

Редакція, видавці:

Михалко Скаліцкі

Євген Проворний

Євген Цимбалюк

Верстка М. Скаліцкі

Тексти можна надсилати
на адресу:

54017 Миколаїв-17,

вул. Громадянська, 109/1,

Цимбалюкові Є.

або е-поштою

mskal@yandex.ru

provorny@ukr.net

Видання некомерційне

Зареєстроване 20.12.2004

обласним управлінням

у справах преси та інформації

Миколаївської ОДА

Реєстраційний номер: МК 450

Виходить

один раз на два місяці

Віддруковано на ризографі

ТОВ “Ортен”:

м. Миколаїв,

п-кт Миру, 5

тел. (0512) 21-86-81

Схвалено до друку 05.08.2009

Наклад:

80 примірників

Зміст

Євген Цимбалюк

І прийшов Птахоїд і висав з пальця..... 2

Артём Куцолабский

Между складками судьбы 7

Євген Проворний

Усе-таки воно обертається 11

Михалко Скаліцкі

ПМ (продовження)..... 14

Олег Духовный

“...энное время спустя” 29

Таня Чера

“Составляют гармонию мира...” 35

Вакуленко-К. Володимир (Львівська обл.)

“Пророцтвом набиті кишені...” 38

Артём Куцолабский

“несовершенство моего...” 41

Сергей Пастухов

“В доме будет порог...” 43

Наталя Ткачик (Ів.-Франківськ)

“Добре самому, добре...” 46

Художня критика

Євген Цимбалюк

І прийшов Птахоїд і виссав з пальця

Андрій Бабенко (Соловейко). Золоті верби. — Миколаїв: Атол, 2009. — 48 с., іл. — 250 пр.

Насправді “Золоті верби” — не збірка поезій, а написаний не в рядок, а у стовпчик містичний трилер. Читаючи його певним чином, розгадуючи потаємний код, досягаєш таких сюжетних та сенсуальних глибин, про які навіть уявити не міг, побачивши доброзичливу назву. Те, що за тими вербами починаються вологі хаші, де причаїлося загадкове Щось, починаєш відчувати не одразу. Ретельно прихований подалі від початку, в хашах 20-й сторінці, текст є початком. Отже:

*А я вип'ю всю тебе
Й на сльозу не залишу,
Не згадаю хто тепер
Кім, а хто з нас миша*

*Не згадаю, хто весна,
Хто зігрітий холод,
Випив хто кого до дна,
Вгамувавши голод.*

.....

Здається, звичайний, нічим не примітний уривок з вірша про двох та кохання. Але одне логічне критичне зауваження раптом проникає у потаємну сутність тексту... Я, скажімо, завжди гадав, що п'ють, щоб утамувати спрагу. Наскільки мені відомо, лише павуки-птахоїди вгамовують голод, випиваючи розчинені отрутою нутрощі паралізованої здобичі. Тож маю справу з подібним процесом. З одним уточненням: у даному разі, судячи з логіки тексту, йдеться не про комаху, а про... людину. У цьому смертоносному вчинкові народжується герой. Доктор Ганнібал Лектор, Парфумер, Колекціонер... У пантеоні відомих особистостей поповнення. Птахоїдом його звить.

мічених іншими юними
свинцевим цілунком в спину,
і янгол на кулі повітряній
мовчки сковтує слину,
складає їм руці і нозі,
тамуючи власну оскому,
отченаші збирає,
застиглі в губах безкровних,
допоки сонце по небу
не розплилося краплею брому,
янгол на кулі повітряній
душі відвозить додому

***

вже забрели по горло в цю осінь як в вицвілий Ніл
і мул його жовтий шорсткими як в псів язиками
лижем з пошерхлих долонь і сухими губами
ловимо кінці розірваних внутрішніх кіл

вони розмикаються більше і більше у біль
в області серця

тишу колише знемога
на тарелі лежить як відрізане вуха Ван Гога
осиковий лист брудно-жовтий шербатий таріль

ми їли колись з нього сир умокаючи в сіль
і фрукти найкращі

тепер — лише залишки туги
наші кола все більше і більше нагадують дуги
нам би губи змочити і глину на кінчиках вії
нам би в Ніл чи під мул аби понад осиковий біль

м. Івано-Франківськ

Наталя Ткачик

“Добре самому, добре...”

***

Єдине, що маю Тобі сказати — про ваду
життя мого — Твою відсутність. Сага убога
про те, як єдиноріг
у відчай срібним рогом
поре застигле тіло
коханого єдинорога
за те, що той вмер і навіки
вивів цей світ із ладу

***

Ні янголів, ні ягнят
на вакхальних задвірках вокзалу.
І добре. Без внутрішніх трансів,
без свідків і п'яних істерик.
Все, на чому вельми залежало,
все, що сягало астралу,
тліє горою недопалків
й рештками риб кистеперих.

Добре самому, добре.
аж страх вибиває в тимпани,
аж змієюю вена на горлі
повзе за муругий обрій.
Життя — у коротких проміжках
між снами тибетського лами.
Ні янголів, ні ягнят.
Добре самому, добре...

***

Повітряні кулі понад полями долини
і кулі в повітрі понад тілами юних,

Щоб упевнитись у тому, що ніякої помилки нема, рахую літери у слові Птахоїд. Їх сім. Сім днів мав Бог на створення світу. Сім — це початок. Я певен, що на правильному шляху. Додавши до відправної 20-ї сторінки отриману 7-ку, натрапляю на продовження історії за участю Птахоїда. На 27-й сторінці кількість жертв збільшується:

*Знов розіп'ялась на гілках
Народжена весна,
Я ніс кохану на руках, —
Пручалася вона.*

.....
*Сліпий я в далеч мрійно брів,
В п'яних тонує квітках,
Та очі як розкрив, — узрів:
Кістяк несучу в руках.*

Жахливо навіть уявити: несе герой кохану, яка пручається. Тобто, скоріше і не кохана, коли пручається. Не хоче дівчина, щоб її ніс цей “Я” (Птахоїд); мало того, не хоче, щоб він її туди, куди несе. Це крутіше за “Колекціонера”. Той Фердинанд-Калібан хоч намагався стосунки якісь збудувати, а цей “Я”, несучи пологнянку, милується квітами і не помічає, що вже задушив її, що вона вже й розклася. Але жертви мають бути якимсь чином “виправдані” (витлумачені). Зазвичай у романах подібного жанру йдеться про особливий психічний стан героя — травми, потрясіння, одержимість помстою, та у текстах Бабенка про це — жодного натяку. Птахоїд діє рішуче, впевнено, немов би керований поки ще невідомою читачеві надметою.

У пошуках цієї мети складаю 27 за принципом квадрата доли Піфагора: 2+7. Отримую доказ нелінійного розвитку сюжету. Повертаюся з 27-ї сторінки на 9-ту:

.....
*По коліна провалюючись,
Піском слину розбавляючи,
На кістки натраплячи
Водоплаваючих...*

Те, що Андрій Бабенко не розрізняє густину речовин “піску” та “слини”, а отже плутається з приводу що і в чому можна розбавити, питання другорядне... Як і сумнівне “водоплаваючих”. Я правильно розумію, замість того, щоб відлетіти у пошуках нової води, водоплаваючі... птахи покірно перетворювалися на кістки? І куди ж тоді, до речі, поділася риба? Мабуть риба таки полетіла у пошуках нової води, а птахи (так звані водоплаваючі) — поздыхали у піску.

З браком точності у текстах (що є однією з ознак відсутності бачення і відчуття того, про що йдеться) зустрічаюся чи не на кожній сторінці “Золотих верб”, натрапляючи, у кращому випадку, на штампи: “Біленький сніжок// Упав на лужок”, “Калина в на-мисті// Йй вітер співає всю ніч колісковую” (стор. 8), “Срібний місяць в темнім гаї// Соловейко зустрічає” (стор. 12), “Дивні мрії в далені// Танули, неначе лід” (стор. 18). У гіршому — на веселі нісенітниці: “Нас кусають блохи, // Ми паршиві коти” (стор. 14), “Руки, як в степу колосся// Вкрадено в верби волосся” (стор. 16), “Ти така, та ти сяка, // Візьми дівка п’ятака” (стор. 18). І, зви-чайно, як же без того: “Доброго ранку, моя Україно! // Щастя і долі, велика руїно...” (стор. 21)

Підозрюю, що Бабенко втішений супероригінальною римою Ук-раїно-руїно. Але навіть заплющивши очі на риму (я намагаюся!)... невже Бабенко не пам’ятає професора Преображенського та його “разруха, говорите”? Не розумію, чому професорові не вірять ні Бабенко, ні автор передмови Олексій Торхов, коли пише: “Андрій... щирий у головному — у спілкуванні зі своєю епохою... у спілкуванні із своєю країною”.

Повертаючись до вірша, вкритого кістми водоплаваючих.

Маніяк-Птахоїд іде “руслom висохлої ріки”, по “чахлій, чахлій, чахлій” землі, зупиняється біля “джерельця”, починається зазиван-ня дощу. “Иди, иди, дощику, // Зварю тобі борщику”, — каже Пта-хоїд дитячим голосом. Відчуваю від того жах, у порівнянні з яким Стівен Кінг — така собі Агнія Барто у поганому гуморі. Потім відбувається взагалі щось неймовірне. Починаю розуміти до чого тут ті дві, згадані вище, жертви. Вони принесені для того, щоб: “...Земля воскресне з мертвих! // Встане і зачавкає! // Ляже і зачав-кає”. Ви собі уявляєте землю, яка встає, чавкаючи... Встає, мабуть, на ноги... Чи на руки? Чи як?

До речі, у вірші присутнє постійне “Ми” (за яким ховається Пта-хоїд у зміненому ритуалом екстатичному стані, котрий відчуває се-бе “уособленням” всього людства), як і в ішному тексті, під наз-вою “ЄВС” (стор. 14). Коли автор говорить про якісь глобальні проблеми буття — точніше, про ті проблеми, які видаються йому глобальними, і в яких не знаходить себе — він користується такою зручною формою колективної відповідальності, розчиняючи свою розгубленість, ховаючи будь яку небезпеку відвертості власного погляду у цьому H2SO4 “Ми”.

Але повернемося до землі, яку підняв на ноги Птахоїд. Закінчи-ти вірш складніше, ніж розпочати. Важлива остання фраза. Вона створює і руйнує світи. Вона... та годі. Такого, як у Бабенка, чес-но, не зустрічав ще жодного разу: “Руслom висохлої ріки// Дійдемо ми таки// До витоків усього, // До самип’яділо БОГО!!! О-ого-го!!!” Так і написано: О-ого-го!!! Дадаїстична гра, мабуть. Самуїл Шар-

Не больше не меньше чем попросту бал Сатаны...
Спасайся, мальчишка, сходи с поездов пока цел,
Уж лучше с моста самому чем толпой со свистом,
А то что известно седой голове машиниста
Всё так же бесцельно, как брать свой висок на прицел...

***

В доме будет порог, а в кармане найдутся ключи,
В доме будет предлог снять пальто и швырнуть его в кресло,
В доме лестно считать что ты сыт и вполне излечим,
И что нету причин пересматривать сроки ареста,

Конвоир телевизор молчит на дежурном посту,
Он сличает поступки и мысли с доступным и мыслимым
А ведь мог бы как раньше, любого разить за версту,
Монопольным вещанием всепоглощающей истины

Всемогущий диван расположенный в центре холста
Жаждет стать постаментом грядущих свершений и чайный,
Он опять обещает, что завтра начнётся с листа,
Он наверно устал ежедневно давать обещания,

А ведь все эти мнения тоже нужны и важны,
В однополон безбрачии вялотекущей бессонницы,
Да исполнится сплин, да святятся четыре стены,
Если в этих стенах может в принципе что-то исполнится.

***

Дай мне руку, мой ангел, давай мы с тобой помолчим,
Не прощай, всёпрощение нас развращает и только
Отыщи, отыщи в моём взгляде причину причин,
Чтоб меня непрощённого чувствовать больно и тонко...

Обними меня ангел, потрепанном чёрным крылом,
Прислонись к грудной клетке всё тем же изодранным ухом,
Может быть мы поймём, отчего не хватило нам духу,
Может быть этой ночью мы вместе хоть что-то поймём...

Вольёт в твою память аккорды седеющей музыки,
Рождённой когда-то в далёкой, чужой голове.

Мой киборг, сегодня ты сядешь за этот компьютер,
И свежий аддон твоего псевдотретьего глаза,
В обмен на простое тепло человеческих лиц,
В обмен на восторженный возглас далёкого голоса,
Вольёт в твою память два слова «Кросавчег, превед!».

Мой киборг, сегодня ты будешь один в этой комнате,
И свежий аддон десяти псевдочувственных пальцев,
В обмен на текучесть чернил и на шорох бумаги,
Вобьёт твои мысли пакетом в пульсацию поля,
Прогонит по платам, и мирно утопит в ЖЖ.

Мой киборг, сегодня ты вскроешь заветную банку,
И свежий аддон твоего запылённого мозга,
Такого же псевдоживого как мультик про Симпсонов,
Вольёт в твое горло глоток ненавязчивой радуги,
На тридцать два бита, чтоб ты мог дожить до утра.

***

И что-то привычно-вечное,
Как небо в страстную пятницу,
Наполнило мир сумятицей,
Взглянуло в глаза недоверчиво.

А в них вечерело зарево,
Тем светом, что в жизнь не освятится,
Я зря на судьбу позарился,
Чужую, как сны на пятницу...

***

Эй, мальчик, хорош! Твоё время течёт по рукам,
И для ностальгии нет смысла, как впрочем и силы,
Твоё одиночество слишком упорно просило
Не верить спесивости снов и коротким звонкам...

А солнца-то нет! Двусторонняя темень луны
Увы не нова, как и всякое праздное слово,
И бал Сатаны накануне восхода Христовая

шун... з ним коїться те ж саме, що й зі Стівеном Кінгом. Бабенко взагалі полюбляє вигуки: “ЛЕЕЕЧУУУ!!!” (стор. 6), “Ах! І Ох!” (стор. 24), “ООООЙЙЙ!” (стор. 42). Останнє особливо цікаво почути наживо. У такі моменти жалію, що майбутнє настає не одразу скрізь. Наприклад в Японії вже розробили електронний папір, який здатен змінювати завантажені в нього кольорові картинки. Незабаром обіцяють завантажувати звук. Уявляєте, відкриваєте книгу, а там голос автора “ООООЙЙЙ!”. А Торхов Олексій пише: “Особисто мені, його поезія є близькою. У ній живе споконвічна пісенна традиція українського народу, щемлива спрага істини й власна інтонація автора”. Залишається ловити капелюхом своє стрибаюче по кімнаті серце.

Та на пробудженні землі ритуал Птахоїда-маніяка не закінчується. За напругою і густиною подій зрозуміло, що до кульмінації лише крок. Тож — від номеру сторінки 9, де зараз знаходжуся, віднімаю 1 крок. Отримую 8. Тепер, користуючись вже згаданим принципом квадрата долі Піфагора, але у зворотньому напрямку, починаю пошук двозначного числа. Аж поки методом виснажливого добору — 8 це 2 та 6, — виходжу на номер сторінки 26! Тут Птахоїд проголошує: “*Вставай, моя Земле, і в шати вберись!// Та на Нареченого свого іди подивись, // Що жінкою зробить тебе, щоб забрати дітей.*”

Тобто земля потрібна для акту запліднення (Земля-Мати?). Птахоїдові потрібні діти. Навіщо? Майте на увазі, фінал буде жакливішим, ніж ви могли собі уявити. Гасіть світло, зачиняйте двері на всі замки — від Птахоїда ніщо не врятує: “*Доброго ранку, Чорний Дне!// Я тебе так довго чекав...*”

Щоб дійти до цих неочікуваних слів, я зробив з деякими цифрами наступне: у 27 (кількість жертв, пригадуєте?) забрав сімку, щоб використати її в останню чергу. Замість сімки поставив 9. Склав отримане таким чином число 29 з найпершим числом цієї історії — з 20. Отримав 49. Зрештою відняв символічну сімку. Результатом стало число 42. Сторінка, де під назвою “Чорний день” автор заховав фінал. Сторінка, де настає Апокаліпсис! Відповіді, чим це все закінчується, не отримуємо. Залишається хіба здогадуватися, що Птахоїд, скажімо, хоче стати одним з чорних вершників, та замість цього, відкривши пекельні ворота, лякається: “*Я заховався в лушпинні своєї кімнати...// Але ці стіни, виявляється, не надійні!*” І ще один варіант — Апокаліпсис, спровокований Птахоїдом, стирає з лица Землі все і всіх: “*Я знаю,// Що ти приніс!// Це буде зовсім безболісно...*” Земля звільняється від людей, щоб народилися діти — нащадки Птахоїда. Отак усе плутано. Саме час Брюсу Уїллісу рятувати світ. Чи краще Джонні Деппу з “Дев’ятої брами”? Схоже, автор перервав історію, щоб читачі трошки помучились цікавістю. Другу частину варто чекати невдовзі.

Звісно кровопивець Птахоїд-маніяк — лише гра, моє іронічне, місцями саркастичне моделювання світу, який з серйозним, підозрюю, обличчям створює Бабенко. Хтось скаже, так не можна, мовляв, це — маніпуляції висмикнутими з контексту рядками. Але коли я був блідим школярем і хотів бути найсильнішим в світі, тренер боксу мене вчив: бити супротивника можна не куди заманеться, а лише туди, де він розкрився.

Боксера з мене не вийшло. Навіть не пам'ятаю імені тренера (обзивали ми його Запорожцем). Та щось він, мабуть, вмів. Повертаючись до поезії, до миколаївської поезії, я не зможу змоделювати таким чином вірші Дмитра Кременя чи Аркадія Сурова. А Андрія Бабенка — зміг. Щоб це означало?

Та я збрешу, якщо на цьому закінчу. Повинен визнати, у збірці пристойна обкладинка з вдалим, як мені здається, дизайном Олега Паламарчука (Палама). Крім того з 26 текстів є один пристойний — “Коли ти сидиш на березі річки” (стор. 40). В ньому автор не розмовляє з якоюсь епохою чи з країною. Вірш дуже щільний у своїй каузальній формі — давати частину не можна, і завеликий, щоб цитувати повністю. Не має ані вдаваної гучності у проголошенні діагностів суспільству, ані штучних звертань до фольклору, де постають одні і ті ж образи, граючи одні і ті ж ролі. Внутрішнім шепотом він розмовляє... з собою. Відчутно, відверто. І саме з цього, мабуть, народжується поезія.

Тож замість витратити гроші на 250 примірників та кольорову обкладинку, можна звернутися до журналу “Літера Н.”, і журнал надрукує вашого вірша. Єдиного, справжнього.

Сергей Пастухов

“В доме будет порог...”

***

Сорваны стоп-краны светофоров.
Вздорная попытка, доктор Фауст,
Паузы в оковах мониторов —
Всё, что нам от вечности осталось.

Станетса долгов на наше эго
На погонном метре ныне-присно...
Мысли о возможности побега,
Делают космическим туристом...

***

Ищи моё солнце, фильтруй, перематывай улицы,
Влюбляйся в попутные ветры маршрутных такси,
Проси подавания в свете ночных перекрёстков,
Ложись под колеса случайных неоновых глаз,
Кружи нас, смеясь, в полувальсе осеннего пафоса,
Снежинкою бейся в стекло магазинного космоса,
Страдай не по возрасту, выплеснись оптом и в розницу,
Живи напоказ, впечатляя ночную апатию,
Старайся узнать её глубже, чем всех своих прежних,
Чем нежных и нужных, надёжных, и может быть важных,
Но всё же бумажных, как тени весенних бигбордов,
Ведь город он гордый, а гордым наверно негоже,
Кидаться на шею прохожим так просто и вздорно,
Прости же покорно, что я на него не похож...

***

Мой киборг, сегодня ты выйдешь из этого дома
И свежий аддон твоего псевдовнешнего уха,
В обмен на дыхание ветра и песни дождя,

джихад

правоверные правого глаза
выступают в поход против левого
всё это одинаково противно
сердцу, отзывающемуся в обоих ушах

***

напиши меня как карту
составь как лабиринт
раздай на руки как колоду
из одних трефовых двоек
но ты опять принялась за квадрат
у которого в каждом углу
по провинившемуся ребенку

***

я заболел
горло простыло
о забори меня звон
с четырех сторон
на пятую
время не жди
из недр глубин
под потолком
доисторическим
мотыльком
бросается замертво
мертворожденное
ископаемое
из колодца
несет сквозняком
смертельным
как мел
обнаженнее тыла
горло простыло
я заболел

Артём Куцолабский

Между складками судьбы

Поэтический коктейль. Издательство НУК. — Николаев. — 2009. 192 стр. 200 экз.

Ответ на вопрос «как появился на свет этот сборник» можно почерпнуть из вступления с претензионным названием «рецепт поэтического коктейля»: *«Писать стихи — это прекрасно, умение управлять своими эмоциями таким образом — большой дар. Некоторые люди скрывают его: списывают кучи тетрадок своими произведениями и прячут их — а зря: среди них есть много достойных внимания работ.»*

Практически, эти самые исписанные подростками (и не очень) тетрадки, извлеченные из небытия на свет, читателю и предоставляются для ознакомления. А чтобы читатель совсем не сошел с ума от счастья, составитель все-таки ограничился выборкой «лучшего» и сто девяносто двумя страницами. Далее из предисловия мы узнаем, как несмело поначалу авторы приносили свои творения, и лишь благодаря таланту организаторов удалось собрать «горсть чистых и уникальных произведений» и, более того, сделать задел для следующей компиляции. Заканчивается вступительное слово классическим «а вдруг?».

«Этот сборник стихов молодежи Николаева имеет большое значение как для самих поэтов, так и для общества. Ведь те молодые таланты, которые поместили свои стихи впервые, могут с гордостью сказать, что с этого сборника началась их профессия и карьера писателя. [...] Кто знает, может, кто-то из этих людей будет великим и известным в мире поэтом, и его стихи будут учить дети в школе, а стихи о любви читать влюбленные парни своим девушкам.»

Определенно, живя во вселенной, где все возможно, нельзя сбрасывать со счетов данное — фантастическое, по отношению к большинству участников сборника — развитие событий.

Всего в «Коктейле» участвуют 68 молодых людей, средний возраст которых не превышает двадцати лет — это студенты николаевских вузов, ученики среднеобразовательных школ и гимназий; и назвать их всех поэтами, как поспешили составители, значит, выдать им непростительно большой аванс. К примеру, «чистое и уникальное» произведение на стр. 40, автор которого Дунаева Александра.

*Вот такая стерва. Извини.
Обещала? Значит обманула.
Хочешь, попытайся и пойми.
Но не думай, что такая дура.*

*Стерва — да, и я этим горда!
Только не подумай: кукла.
Кукла — это та, что навсегда,
Стерва — это та, что на минуту.*

Моральный облик героини оставляем за скобками, и обратим внимание на основу основ, по крайней мере в сознании подавляющего числа начинающих авторов, то есть на рифму. А точнее на ее отсутствие. Может, Александру утешит тот факт, что этим недостатком отличаются все, за редким исключением, участники сборника? Может и так. Но это точно не утешит читателей.

Идем дальше. Стихов о любви, действительно, хоть отбавляй. Среди любовных строк я бы отметил замечательный зачин «*прошла любовь, завяли розы...*», а также двестише:

*И веками... веками молчишь ты,
Омывая слезами небритое лицо.*

Не меньше сердечных проблем молодых авторов беспокоят проблемы нравственного характера. Например, к этой теме обращается Михаил Рябоконт в своем стихотворении «Вавилон нашей эры».

*Мы все погрязли в грехах, душой управляет тело,
Нас не покинет страх.
Идем к воротам ада смело, одумайтесь, я вас прошу.
Ведь время есть, но его мало.
Задумайтесь и перестаньте
Сами себе копать вы ямы.*

*По телевизору одно насилие и зло.
Мы безнадежно катимся на дно.*

О содержании стихов Игоря Карпова и Артема Альмиза говорят сами названия: «Світове лихо», «Страшна хвороба», «Рідний край», «Природа». Социальная реклама давно не знавала талантов подобного масштаба. А студент 1 курса Антон Трофимов, напротив, искренне недоумевает, как он вообще попал в сборник «Поэтический коктейль»:

Артём Куцолабский

“несовершенство моего...”

***

несовершенство моего сна
отяготит твоё плечо
придавит своей невесомостью
и если ты не устоишь сейчас
нам никогда не подняться после
но очнись, говорю тебе, ты на небесах
в их самой верхней точке
куда мне не добраться
мои сны клубятся далеко внизу
так далеко, что расстояние
стирает меня из твоей памяти
ты только смутно ощущаешь
как облака шекочут опустевшее сердце

***

з кожним кроком стає все виразнішою
твоя постать виразно розмита
і мені надважливо (та водночас байдуже)
знати якого кольору твої очі, шкіра і кров,
що я волю бачити їх і не бачити зовсім.
мила, мене надто вразила мініатюрна карибська криза
разом з півгодинною холодною війною, про які оповідали
твої знебарвлені очі, нервові пальці і тремтливий вуста.
над нами нема контролю, ми геть самі в своїй долі,
тож відкиньмо ці добре розіграні двохвилинки ненависті,
які втратили будь-яке значення.

чуєш, я не знаю літаків, якими ти прилітаєш,
не знаю сигарети, якій довіряєш свої думки,
і наскільки гнучкий твій зап'ясток,
коли відводиш після затяжки руку — нітрохи не знаю.

Рве на клапті дрібні... В лабірнті життя лаборантом
Влаштувало сестру чи то посестру вічної зміни.
А на полі сармати мечами вищербують канти,
Де язичний Перун перед челяддю впав на коліна

Помолитись за біль, і згасають свічки від поливу
На небесні стежки. Ще замшілі горітимуть барви.
Все, що з нами було, позбувається нас — це властиво:
Далечінь, вир пустельний, полководців прикрашена слава

І літописів кров — або дух самогубця-писаки,
Те, що князь заповів для заплутаних вічністю таїн...
Грім шматує степи, і згорають по-іншому маки.
Ми молились, Вкраїно, та чи знали, що буде нам Каїн?

18.08.2007

м. Комарно Львівської обл.

*Не знаю, может, я — поэт.
Но у меня таланта нет.
Мне рифмовать не сложно строчки —
Но смысла в них не более, чем в точке.
Не вижу смысла в собственных стихах.
Читаю — пробирает страх.*

Об уровне образованности «молодых талантов» говорят сами стихи, многие строки которых достигают комического эффекта: «сильнее стучитесь в пенаты святые», «воск ударил звонко», «блеск глаз не стухнет никогда», «мой ум покрыла злоба», «судьбы густые складки», «ласкают взор его труды», «таинственные планы проблем», «стукну дверь о косяк безмятежный», «окруженные лица», «снисходящее солнце» и т.д.

Следующим четверостишием начинается один из стихов студентки госуниверситета им. Сухомлинского Филиной Юлии. Неправда ли знакомый мотив?

*Рано утром я проснусь,
Тихо Богу помолюсь,
Соберусь, пойду туда,
Где зовет меня река.*

Хотя плагиат пока не входит в число смертных грехов, я не могу дать гарантии, что Церковь после этого инцидента не включит его в список.

И куда уж в такой массе без стихов на патриотические темы. Анастасия Снигур и Мишанкина Елена пренебрегли золотым правилом украинской поэзии: не поминай Тараса всуе. А другие авторы, розовея, признались в любви Украине, украинскому языку и Николаеву.

Всего двумя стихами — так что очень легко проскочить — представлена ученица девятого класса Мария Левченко. Но на мой взгляд это лучший автор сборника.

*Янгол має синтепонові крила,
А у музи силіконові груди,
З пластиліну на городі бадилля —
Ми навчилися підробляти облуду.*

*Я ковтаю білий сніг з пінопласту
І танцюю в електричному світлі,
Нас годують інкубаторним щастям —
Звикли люди до несправжнього світу.*

Дисциплінованістю, образністю мислення, глибоким чувством протиріччівості мира — етими квалітетами Марія вигодно отличаеться от основної маси учасників «поетического коктейля».

Хорошо зарекомендовали себя Евгений Пивень с Виктором Селуковым. Видно, что ребята начитаны и требовательны к своим стихам. Стихи Евгения по манере написания ближе к традиционной. И к его героям как-то легко проникаешься симпатией. У Виктора совершенно другой стиль — лаконичный, отрывистый, проявляется склонность к экспериментам с формой.

Поэтическое в произведениях Людмилы Литвиненко, Сергея Пастухова, Татьяны Грачевой, Екатерины Скороходовой угадывается, но авторам пока не достает, прежде всего, адекватной технической реализации.

Таким образом, проведя простой арифметический подсчет, придем к окончательному результату 61-7 в пользу «тантов». А чего вы ожидали?

Стелять асфальт акварелі, книги грубіють у ранцях...
Тільки сорокам забава — будь без причини в погорді.
Цокав неправду годинник, безлад створивши на станціях,
Тихо дзвонив анонім, в осінь, ще теплу на сході.

08.09.2008

Бабине літо

Туманяться душі вогнів, вітри пришивають гудзики —
Наплічник старого життя полониться віком і мандрами.
Корегуються в небі дощі — ситі хмари міняють підгузники.
Скло прорізує бабине літо і вирізьблює світло меандрами.

Янголи надшвидкий інтернет полагождать і скажуть: тут тиша ось.
Алхімічно усе золоте коронує проспекти і вулиці
Павутинням прозорих пісень... Перепрошую, все-таки
спишемось.
Безпонтво сховаю скарби... Що робити, як осінь листується.

14.10.2008

Нікого

А сонце присіло, стомившись, надвечір у позу лотоса.
Зірки не голилися вічність, за небом ростуть будяки.
Напевно, в сузір'ї Лас-Вегас жетони зітруть позолоту всю;
В рахунок фальшивих імен коньяк розливається будь-який.

Від нас зачинилася ніч, їй нудно: вживає наркотики,
Ковтаючи місяць липкий, рятуючи сльози від нежитю.
Розкидані в хліб копійки. Цифрують еротіку фотики.
З ялиці викрапає мед. Кому ж це все має належати?

12.12.2008

Спас віків

Відлітаючий Спас, а на крилах — прощання лелек,
Що у самість летять, ніби в душу чужу, заржавілу.
Ненаповнений хліб і дощами наповнений глек,
Посерпило нічним, а при березі вітер вітрила

Вакуленко-К. Володимир

Євген Проворний

“Пророцтвом набиті кишені...”

УСЕ-ТАКИ ВОНО ОБЕРТАЄТЬСЯ!

Мертвопис

Пророцтвом набиті кишені — страхуються від нестачі,
Усе почувається добре, бо все й без того налякане.
Здаються дощі напрокат. Сьогодні душа най плаче:
У неї назавтра відліт, нехай попрощається з маками.

Загублені очі в степах. Заплакали риби на вогнищах.
Мурахи сповзлися в метро, рятуючи спину беззахисну.
З землі проросли ланцюги, під магму відходять родовища, —
Цятки ще здаля миготять: напевно, летять сюди птахи сну.

Скелети воронячих зграй воротами райськими граються.
Творіння на ладан живуть, легені космічні просмажені.
Коноплями дірку заткнуть, щоб ще збереглась гравітація;
За ґратами чути «амінь» — напевно, на вухо хтось каже мені

Забуті слова ієрогліфів, розкришені хлібом розтанулим,
І відьми на крихти летять, і гори укріплюють буддами...
Устигли згоріти сонця, у Лету засніжену канули,
Істот залишивши на ніч настінними фотоетюдами.

12.08.2008

Мобілізація осені

Теплі відтінки скінчились, будні пішли з понеділка.
З неба накрапує «Львівське», чорним запахла городи.
Слів безкінечну суміш колекціонує мобілکا,
Вітер у погребі водить з тінню полів хороводи.

З лісу знімають плакати. Дивиться сонце новини.
Нині усе звар'ювало, не до вакацій природі.
З неба зірки розгубились на деревини невинні,
Віброзвінком розбудились від незнайомих акордів.

**Олег Шинкаренко. Як зникнути повністю. Збірка оповідань. “Смо-
лоскип” 2007**

У збірці 32 тексти. З них, доволі типових, розберемо два, які зда-
лися мені найпоказовішими.

Перше — “Оказія з Предметовим, або Кінець російського
кіберпанку”.

Починається воно так: “Предметов сам і не помітив, як опинився
всередині пральної машини...” Далі його дружина Олена натискає
кнопку і герой починає обертатись у машині. За допомогою циф-
рового індикатора та азбуки Морзе Предметов передає назовні
повідомлення у вигляді віршів. Олена записує ці вірші, частина
яких потім губиться. Ще з'являються Ніна Картинівна з чоловиком
Отто Михайловичем Солов'їнським, котрі привласнюють рукопи-
си Олени, щоб загортати в них, наприклад, мило. Це — сюжет. До
чого тут кіберпанк? Я теж подумав про це, але одразу зупинився,
разчавлений простою думкою: ми необізнані та сірі, а письменни-
ки розумні та мудрі, тому, коли вже щось пишуть, то мабуть зна-
ють, для чого. Мій приятель сказав, що з такою ж легкістю мож-
на було дати назву “Оказія з Предметовим, або Кінець фільму”.
Звичайно ж я вилаяв його, обурений, що він насміхається не над
ким-небудь, а над самим Лауреатом від “Смо-лоскипу”, Володарем
Перст... сорі, Володарем II-ї премії в номінації “Проза”. Повто-
рюю, ми сірі й необізнані, а люде, котрі вибирали автора Шин-
каренка для Лауреатства, мабуть у тому тямлять. Так от, я почав
шукати Те, За Що Дають Премії. Мабуть тут справа у якомусь
прихованому смислі. У якихось там потаємних підтекстах,
напівнатяках, напівнатяках на півтони у підтекстах, підтексти у
напівнатяках і таке інше. Чесно, я шукав. На всіх шести сторінках
оповідання шукав. Може, подумав я, справа в іменах? Предметов,
Олена Раствариненко, Ніна Картинівна, Отто Михайлович Со-
лов'їнський... Справді — так багато сказано цими іменами. Так ба-
гато! Предметов! Раствариненко!! Ніна Картинівна!!! Й нарешті —
Отто!!! Михайлович!!! Солов'їнський!!!! Це викликає подив. Захоп-
лення. Безмежне захоплення авторським задумом... Якщо... якщо
серйозно, то після прочитання тексту жаль одного — часу потра-
ченого. Ні, звісно, було б краще, якби не існувало до пана Лауре-

ата — Йонеску, Кафки, Жюль Верна й кого там ще... Але, пробачте мені, я вже читав перерахованих авторів, тож ті сучасні тексти, які дуже віддалено нагадують їхні, вже — нецікаві. Тому я — вимагаю: дайте, дайте, ну будь ласка дайте те, чого ще не було, ну хоч би слово придумайте одне нове, хоч букву одну, хоч щось — дайте... Хоча, ні. Стривайте. В оповідання поміщено два вірші. Один — так собі. А другий, слухайте:

*Ниточка крові
Тягнеться вслід за коханням.
Лінії сну
Креслять віконні краплини
Хтось наче башта,
Став раптом у головах мені.
Я не засну
Сон мій без краю, без краю.
(стор. 177)*

Автор, здається, зможе, коли схоче.

Ну, то добре. Перейдемо до тексту другого оповідання, за назвою “Світ тварин”. Назва відповідає змісту: тут про те, як головний герой Валера зустрів у якійсь забігайлівці людину-пацюка, приводить її до себе додому, знайомить з дружиною, вони випивають-кажуть тости, аж раптом з записки Валера з дружиною дізнаються, що їхня донька-школярка поїхала до Парижу. Це — сюжет. Спочатку у мене руки опустилися писати про таке. Дійсно, про що писати?! Але — ІІ премію Лауреатові дали? Дали. Значить дали за щось? За щось. У пошуках цього “щось” я й почав писати те, що ви зараз прочитаете.

Починається текст так: “*Машина була хороша, зовсім нова, і Валерієва дружина пишалася нею і своїм чоловіком, який зміг її придбати*”. Нібито далі мова піде про машину, але ні. Валерій натягає резинові рукавички. Дружина просить його припинити. Що? “*У однієї відразу відвалилася голова...*”. Але у кого, я так і не зрозумів. Серйозно, у кого відвалилася голова? Яку дружина викинула з машини. “*Сьогодні був дуже вдалий день. Вдалося зібрати аж шість штук...*” — далі пише автор. Шість — чого? — теж не зрозуміло... Перші дві сторінки здається, що над тобою знущаються, або автор був не зовсім тверезий. Нарешті ми доходимо того місця, де Валерій, добувши з кишені змію, видоїв з неї отруту та поніс продавати. Отруту, звісно. Яку не прийняли. Після такої невдачі, герой потрапляє до шинку, де й зустрічає людину-пацюка, яку я згадав, коли переказував сюжет... Знаєте, якщо й писати абсурдистські (або з натяком на це) тексти, зробити це можна так (перепрошую за довгу цитату):

Я хотела только
С тобой быть всё время рядом

Уплывает вдаль
Твой корабль из осенних листьев

Эх, купить бы крем,
в товарах по 10 гривен.
Им намазавшись, ночью,
Улететь на Лысую гору.
До утра жечь костёр, бормотать
заклинанья.
Чтобы только вернуть
Твой корабль из осенних листьев.

Собрало за осень и зиму
 Ратников верных:
 Горячее яркое солнце,
 Прохладную тень, бочки с квасом,
 Арбузные корки...
 И ветер
 Зовёт наплевать на заботы
 И к морю махнуть, хоть на пару деньков,
 Выходных.

***

Счастье —
 Вызвать на твоих губах улыбку.
 Пусть придётся
 Забыть про гордость,
 сморозить глупость,
 Невпопад засмеяться и смолчать не к месту...

Бабское

Уплывает вдаль
 Твой корабль из багряных листьев.
 Ты не мог не ответить на зов
 Заходящего солнца.
 Я ж хотела только
 С тобой быть всё время рядом.
 И за то была
 Заплатить готова немало.
 Я ломала себя каждый день
 Предавала...

Каждый раз, когда
 Заползало в сердце сомнение,
 Задавалась вопросом:
 Не велики ли тарифы?
 Прост ответ был —
 Судьба той цены не спросила
 Чтобы я заплатила
 По подобному счёту
 Не смогла.

“...Рассмешила. Стало приятно во рту от первой протертой дыры. И впрочем легче будет вытерпеть минарет, раз уж ему уже с утра кланяется вся улица.

“Потом каждый, встав с левой ноги и переступив на правую руку, включив голоса из всех возможных мировых СМИ, выключив прелюдию к наполнению собственного рта, что есть необычайная трель кастрюли жареной рыбы, услышав наждачный голос соседа за бумагой стены, или тонкий писк кота с придавленным атавизмом позвоночника. . Вы, который Вы и не менее того, слышите самый слабый, вкрадчивый голос, обращенный именно к Вам и не более того. Он кажется далеким, если вы слышали его, вцепившись в надоедливую пластмассу телефона; он морозный, если показался вам на устах говяжьей головы, притихшей дотол в холодильнике; он зыбкий, если задрезжал в ветре, ночевавшем на оконной раме и переступившем наконец тёплый рубеж форточки...”

Це текст — Шинкаренко.

Жартую. Не його. Це уривок з тексту Олексія Лоленка “Дежавю всеуслышание” (можна прочитати у “Літера Н.” № 2 за 2004 рік).

Дозволю собі процитувати російського вченого Федосюка М. Ю. (мені його постать досі була невідома): *“...иногда — через абсурдность описываемых ситуаций, иногда — через абсурдность поведения персонажей, иногда же — через абсурдность построения текста писатель реализует свой замысел”*. Само собою виникає питання: який “замысел” був у пана Лауреата? Сподіваюсь — ніякого. Найкращий варіант — суто баловство. Якщо ж це все серйозно, то мені знов жаль мого часу та часу інших жертв ТМ “Смолоскип”. Все. Бувайте. Щось нерви геть не витримують.

Літера Н.

Клуб журналу

збирається **щосуботи** о 15.00 у холі кінотеатру Мультиплекс
 (Сіті-центр на проспекті Леніна, 98)

Роман

Михалко Скалицькі

ПМ**Друга: Книга Сікорського***Продовження**Початок у №№ 1,2 (25,26) — 2009***XI**

У вбиральні тоді малося усього “сидячих” (а певніше, то “сидячих навпочіпки”) двоє місць, і обоє були зайняті. Бі трохи потупцював перед одним “клієнтом”, трохи — перед другим, бо йому підпирало під груди вже. “Дай бомажкі”, — сказав один, забачивши в руках у Бі акуратного рулончика “Южної Правди”, шойно купленої, хоч і позиченої у Войновича. “Дай бомажкі, брат”, — сказав другий. Бі урвав два шматки газетини та, скоро, зайняв одне “сидяче навпочіпки” місце. Він розперезався, спустив штани, спустив труси, присів, урвав і собі од туалетної газетини та розпочав процес.

Знічев’я, а чи за звичкою (скорше друге), Бі уткнувся носом у тоту паперину, став читати, і зачитався. Читиво до того захопило його, що він геть чисто забув: де він, що він та для чого прийшов і сидить тут навпочіпки у цьому нужденному місці, у цій нещасній споруді, у самому центрі міста Миколаєва, обласному центрі, — забув навіть за свої зовсім уже не молоді ноги та за рівновагу, яку мусив утримувати, аби оправитися пристойно. І що б то його отак нагло зацікавило у тотій газетенці?

Неймовірно, але був там передрук інтерв’ю товарища Дракона І.І., що той його дав був відомому на Миколаївщині радіожурналістові В.О. Цапюку. Тотою передрук, через згадувану вже фразу (“Дай бомажкі, брат”, — достеменно), не містив ні заголовка ні початку того інтерв’ю, а починався просто з букви “ї”: “...ї. І будемо й надалі сприяти подібним процесам якомога у ширшому обсязі, що й надалі буде широко освітлюватися періодичною пресою.

Кор. Тобто, якщо я вірно зрозумів, Олександр Данилович вважає, що сьогодні у порядку денному повернення лицем до історії. Скажіть, будь ласка, чи вважає Олександр Данилович доцільним

Таня Черя

“Составляют гармонию мира...”

***

Составляют гармонию мира
Лишь две ноты:
Твоя и моя.

Мы на клавишах жизни
Играем
две ноты
протеста.
Каждый
день.

***

Ты считаешь опавшие листья,
Улетающих птиц,
Проходящие дни.
Насчитав девятнадцать дождей,
Тихо смылся.
А наутро тебе на смену
Пришла зима.

***

Чернеет дорога от шелковицы
Спина — от загара.
Я и город этого лета
Ждали даром.
Его призывали стихами
И птичьими песнями.
Оно наступает.
Оно уже здесь.

А ты напеваешь, что выпила кровь
мою — и пьяная впала.

Я тратил годы на пласты из винила,
на книги Фолкнера, Хемингуэя Эрнеста.
А ты говоришь мне: «Ну, извини» —
одним махом скачав всё из Интернета.

30.12.2008 г.

***

Ничтожная мелочь, какой-то пустяк,
энное время тому спустя,
вдруг почему-то окажутся важными
и, словно скрепкой писчебумажною,
к воспоминаниям будут приколоты,
чтобы память, шутя,
когда ей по приколу,
а ты с чистого жить начинаешь листа —
их подсунула, энное время спустя.

11.11.2008 г.

ПОЦЕЛУЙ

Они целуются и никак
оторваться не могут,
как персонажи какого-то фильма немого,
без единого слова,
глаза закатив, взасос,
сейчас задохнутся — SOS!

4.03.2009 г.

відкриття спецхранів, які, здається, нині ні для кого вже не секрет, маю на увазі факт їхнього існування?

Тов. Дракон. Щодо якихось, як ви кажете, спецхранів, то я не зовсім розумію, про що ви говорите. Якщо ви маєте на увазі ті, якісь міфічні, “спецхрани” — словечко, запущене в обіг так званою “демократичною”, а по суті своїй націоналістичною пресою, — то можу вас запевнити: у нас, принаймні в нашій області, ніяких спецхранів ніколи не існувало і не існує, в усякому разі я, — а мені, як ви розумієте, дещо відомо, — ніколи ні про які “спецхрани” не чував. Що стосується історії, то Олександр Данилович завжди був послідовним істористом, це ви можете побачити в його творчості. Перечитайте уважно твори Олександера Даниловича, і ви знайдете в них відповіді на всі ваші, і не тільки ваші, а на всі болючі питання нашої епохи. Інша справа, що дехто з нинішніх гарячих голів вважає, що історичні факти можна тлумачити одного разу так, а іншого — інак. На жаль, чи на щастя, але історичні факти — річ уперта, вони або є, або їх нема, і нікому не дано права тлумачити історичні факти, залежно від його суб’єктивних поглядів, уподобань, нахилів чи особистих пристрастей. Факти, вони фактами були і залишаються фактами.

Кор. У чому ж тоді, скажіть, будь ласка, нова лінія Партії щодо історії?

Тов. Дракон. Бачите, ви — безпартійний, вам, очевидно, не завжди вдається вірно вловити те все нове, а сьогодні я б навіть сказав — те новаторське, що впливає з партійних рішень, наче з материнського лона. З одного боку це, певне, не ваша вина, а з другого, так би мовити, нині й безпартійні і партійні — усі мають можливість альтернативного вибору.

Сьогодні порядок денний гласить: вибори на альтернативній основі! В історії були допущені певні окремі промахи, і це зрозуміло: жодна нова, а до того ж жива справа, як сказав Олександр Данилович, не обходиться без помилок. Тому Олександр Данилович вважає, що допущені помилки, зокрема у нашій області, мусять бути виправлені.

Кор. Скажіть, будь ласка, які помилки будуть виправлені в нашому регіоні останнім часом?

Тов. Дракон. У нашому регіоні, в нашій області зокрема буде повернуто добре ім’я деяким товаришам Олександера Даниловича та Михалка Скалицького, незаслужено оббріханих, але досі не забутих і шанованих в народі. Сподіваюсь, що свідомі партійці і безпартійні нас зрозуміють і зуміють також доповнити наші відомості про згаданих товаришів. Тому ми просимо громадян, котрим будь-що відомо, звертатися до засобів масової інформації, до компетентних органів, а то й просто, по-демократичному, до нас. Такі звернення, до речі, і будуть тим, що Олександр Данилович оха-

рактизував як повернення лицем до історії: ніщо не забуто, ніхто не забутий, — такий девіз сьогоднішнього порядку денного.

Кор. І ще одне питання, якщо дозволите. Нещодавно у місті з'явилися провокаційні чутки, а хто їх розпускає, то хтозна, стосовно тимчасової перерви у діяльності Олександера Даниловича. Що б ви могли сказати у відповідь провокаторам?

Тов. Дракон. Ми стоїмо на тій позиції, що перебудова і гласність є наріжними каменями внутрішньої і зовнішньої політики Партії. Тож якщо у кого-небудь є що сказати, нехай сміливо, не боячись за якісь там міфічні можливі наслідки, з відкритим забралом говорить про недоліки у нашій роботі, і ми постараємося дати відповідь на всі, хотілося б це підкреслити, на всі питання. Більше того, усі подібні зауваження, кожен факт конструктивної критики буде врахований, ніщо, жодна прийнятна думка не залишиться поза нашою увагою. Але ро...”

Спраглий дочитати інтерв'ю до кінця, БІ потягнувся до залишків газетного рулона, що був почепив його на гвіздок, та од рулона, тимчасом, лишився хіба клаптик з програмою телепередач. Того клаптика вистачило б хіба підтертися, що БІ, з превеликим невдоволенням, і вчинив.

XII

Підвівшись на нетвердих, наче ватових, зо шпарами під шкірою, ногах, БІ вдягнувся, застібнув штани, ремінь, вийшов і поплентався просто до згаданого вже кіоска, що на розі Великої Морської та Совецької. Але тут на нього чигало вже розчарування: всі рулони “Южної Правди” — всяк для своєї потреби — розібрали якісь інші люди. БІ попросив рулон “Радянського Прибужжя” та рулон “Вечернево Нікалаєва”. Кіоскер дала йому лишень першої, але там інтерв'ю з товарищем Драконом І.І. не знайшлося. Не втрачаючи надії БІ обійшов усі газетні кіоски на Совецькій та ще й на проспекті відомого імені дійшов аж до магазину “Южний Буг”, тотам лишень згадавши, що на подібний, крайній, випадок існують ще бібліотеки.

Центральна міська бібліотека для дорослих ім. Кропивницького, знав БІ, саме перебиралася з проспекту на вулицю, тодішню Плеханівську, тому годі було од неї чого добитися. Зрештою, подумав БІ, в обласній науковій ім. Гмирьова (жив колись такий поет-революціонер, робітник заводу “Наваль”) цьому рулонові мусово бути, тож не варто ще й по районних бібліотеках шукати собі фіаско на голову. Та лишень у “гмирьовці” він пригадав, що не знає дати виходу з друку. Звісно, він сподівався, що рулон був свіжий: він ще приємно пах друкарською фарбою, — але, з другого боку, й за кілька днів той запах міг не вивітритися, особливо якщо взя-

***

То ли выдумал, будучи пьян,
то ли вычитал в книжках, скорее —
голых веток святой Себастьян
со стрелой, чтобы лучше горели.

Пусть костёр полыхает быстрее,
превращаясь в древесные угли.
Здесь не хватит ни веток, ни стрел —
зимний парк оголён, как обуглен.

В эти зимние дни напролёт
лишь о «кризе» толкуют все живо.
Мы в пролёте опять — и пролёт
не измерит шагами чужими.

Может, свыше удел этот дан,
чтобы стали мы ближе и лучше?
Час расплаты за глупый Майдан.
Передышка для новых иллюзий!

УРОК

Лишь кончу школу, всё забуду —
уроки, физичку-зануду —
короче, всё, на что забил!
Но память скроена так шкодно —
когда иду я мимо школы,
то кажется — лишь вижу здание —
будто домашнее задание
опять я сделать позабыл!

6.11.2008 г

Я И ТЫ

Я ещё собирал от войны гильзы,
пионер и безбожник.
А ты слушаешь «Океан Эльзы»
«Я не сдамся без боя!».

Мне до бездны остался всего лишь шаг,
седина уже в патлах.

ПИРАТСКАЯ КОПИЯ

Мой DVD не прочитал «Стиляг»,
не хочет, видать, возвращаться
в те времена,
когда комсомол нас вёл,
как стадо слепых телят,
в светлое будущее,
фиксируя имена,
шагавших не в ногу,
кто понемногу,
как мог, выделялся на фоне толпы
и не хотел превращаться
в людскую пыль
в силу юного возраста,
ума или таланта.
Кто отмахивался от лозунгов,
говоря: «Да, ладно,
это всего лишь причёска,
называется «ёжик»,
и вместо льющихся песен таёжных,
стараясь шагать не в ногу,
насвистывал «Let's my people go».

14. 01.2009 г

СОЧЕЛЬНИК

Хоть в краю, где живу, и хватает уродов,
но спасибо судьбе, что я с ним породнился,
и воскликнуть могу вместе с этим народом:
«Христос народився!».

Нам хотелось как лучше,
а вышло, как вышло,
и никак не смирится с этим фактом прискорбным,
но доносится голос откуда-то свыше:
«С Рождеством вас Христовым!»

Мы ёлку украсим и накупим подарки,
и просыплется с неба —
за наши старанья, стихи и колядки —
пригоршня снега!

ти до уваги, що той рулон лежав, туго змотаний, десь, у купі таких само. Однак вирішив БІ про перший випадок спитати “Южнуню Правду” щонайсвіжішу. Як і сподівався таємно собі, інтерв’ю з товаришем Драконом І.І. там не було, як не було. Тоді він спитав за попередні числа. І на тому не стало діло, бо: якихось чисел не малося, а з тих, що вони малися, деякі статті, чи фотографії, чи чого там ще, що воно сподобалося було читачам з приватно-власницькими інтересами до читання як рисою характеру, було сумлінно вирізано, хоч скорше чинкою, аніж “опасною” бритвою. До речі, подібна пригода трапилася і з кишенью в костюмі БІ, доки він третьою маркою трамваю добирався од садка Петровського назад до Совецкої. (А в разі хто не знає, де у Миколаєві обласна наукова бібліотека, то — на Московській вулиці, поряд з кінотеатром “Родіна” (чи “Родина”?), а тоді там ще був прямий, через двір, перехід на Совецку.) У кишені піджака БІ ловкий, хоч і незадачливий кишеньковий злодюжка прорізав чинкою акуратненьку дірочку, дістав відти порожнього гаманця та запасні окуляри у шкіряному футлярі. Злодюжку, правда, одразу спіймано за руку, але той — худе таке, мале, проворне, як би Юнона — випручався і втік собі, кинувши тут же, під ноги БІ, нещасні “речові докази”. Гаманець та футляр не постраждали від того, а от запасним окулярам не поталанило.

Однак пригода з порізаною кишенью та розбитими окулярами не схвилювала БІ настільки, наскільки схвилювала пригода з пошуками недочитаного інтерв’ю. Що важать окуляри, коли йдеться про... можливо про... про долю, принаймні про честь та добре ім’я його дружини та... та? Дитини? Зрештою, до чого тут дружина? Чого це він подумав насамперед про неї? І до чого тут Анжела? Ну, йдеться тут насамперед про честь самого Олександера Скалицького, нарешті, про його — Сікорського Бориса Ілліча... Про честь йдеться. Йдеться про честь узагалі. І, раптом... Містика якась, словом (слово таке).

XIII

Ще не розклеплюючи повік, БІ відчув себе мокрим, лежачим на чомусь твердому та м’якому, покритому лоскотним ворсом. Він був зовсім не дурень, та не вперше було йому втрачати свідомість, але насамперед прислухався, чи не надто болить йому серце, а вже по тому — до вигуків та розмов довкола. Серце боліло в міру, і те було добре. На слові “добре” БІ й розклепив повіки. А розклепивши, побачив перед собою одразу четверо пар окулярів, четверо носів, четверо розкритих ротів, четверо облич: одразу четверо жінок схилилися над ним. Одна тримала в руці пластикову квартиру, з якої, певне, поливала було вазонки на підвіконнях нещасної бібліотеки.

Жінки побачили вже, що Бі прийшов до пам'яті, сказали всі — що ті мусові були за подібних обставин — слова, у тому числі спитали, чи не викликати для пана-товариша “швидку”, та допомгли Бі підвестися.

— У вашій бібліотеці легше вмерти, ніж знайти потрібну літературу, — сказав Бі, витираючи з виду призначену для якогось нещасного кактуса, чи фікуса, воду, а всі ті четверо навперербій почали розказувати йому про нехороших відвідувачів, про низьку їхню духовну культуру та глибоку непорядність їхню і всього совецького народу.

Бі стомився слухати професійні теревені, попросив забрати блок-рулон “Южної Правди” та повернути йому читацького квитка, одвернувся і вийшов з нещасного приміщення.

Вийшов Бі на вулицю сам не свій, себто не свій аж до готовності знову гепнутися, тепер уже осеред найближчої калюжі, благо — на Московській вулиці саме щось копали-перекопували, вочевидь пов'язане з черговим поліпшенням системи центрального опалювання та міського водогону водночас: довкола величенької ями, якраз навпроти входу до кінотеатру “Родіна”, чи “Родина” — ями, повної води та пари, наваляно було піску, каміння, битої цегли та шматків застиглого асфальту; з ями по всій вулиці розтікалася вода, валила стовпом пара (такі самі стовпи пари ставали над каналізаційними колодязями, ледь прикритими чавунними ще лядами на перехресті Московської та вулиці Розі Люксембург, та на протилежному перехресті: Московської та Великої Морської, — тотам, просто на розі під самий ніс котрого нещасного відвідувача кав'ярні “Літо” пахтіло та пахло), словом, гепнутися Бі було куди, не треба тут була б і пластикова кварта, з якої, певне, бібліотекарки поливали вазонки.

— Значить, прийшла вже зима, — не то сказав сам до себе, не то подумав Бі, лишень тепер розгледівши цю невеличку царину діяльності комунальних служб, у якій чогось-от самих діячів ніде не малося.

— Значить, прийшла вже зима, — сказав собі сам Бі, заспокоївся і не гепнувся. Навпаки він відчув себе (однак спершу прислухавшись, чи в ту ж міру болить йому серце) достатньо бадьорим для невеличкої бездумної, хоча, з огляду на згадані прикмети зимового міського пейзажу, не зовсім бездоганної прогулянки вгору по вулиці Московській (лицем, у такому разі, мусив обернутися до річки Інгул, а, звиняйте, спиною — до Бузького лиману), а тоді — вліво, по Адміральській вулиці, до площі відомого імені та до редакції газети “Южная Правда” на третьому поверсі.

Там, у редакції, секретар кивнула йому на купу рулонів у кутку біля вікна, і Бі здався. Вірніше, стомився.

А он взирает отрешённо
посмертной маской

Как нежной поступью надвьюжной,
дыша портвейном,
Христос, одетый в стиле «фьюжн»,
идёт с портфелем.

21.12.2008 г.

ПЕРВОЕ ВОСПОМИНАНИЕ

Я помню розовые обои,
упругую белую плоть зефира,
отец возит меня с собою
на четвереньках,

как пади-шаха или эмира.

Это был какой-то обычный вечер,
просто отец рано пришёл с работы,
помню, как объезжали с ним вещи —
стол, стул, этажерку ручной работы.
Потом мы ещё не одну сменили квартиру —
но розовые обои! но раковина зефира! —
и на загровке уж никто не возил, это точно.
Разве только я сам чудных своих дочек.

11.12.2008 г.

ПЕСЕНКА О МОСКВЕ

Помнишь, ты ставил пластинку,
чтоб шагать по Москве под сурдинку
песенки той незатейливой
из фильма, что видел по телеку?
Там мелькали знакомые лица,
и гуляли, смеясь, по столице
два парня с девчонкою милой,
и красавица, шедшая мимо,
им дарила, как царскую милость,
свой голос, как шубу с плеча —
и в душе разливалась печаль,
что кино уже близится к точке,
и ставки не выдержит очной
с реальностью школы чумной
и контрольной твоей четвертной!

— Увы, боюсь, в твоей флэш-карте
на это памяти не хватит.

— Тогда хотя бы лик Марии,
как на картине у Мурильо,
иль, может, «Снятие с креста»?..

— Пожалуй, выйдет. Без Христа.

12.11.2008 г.

КОМПАКТ-ДИСК

Мне Вера Павлова читает,
как сказку, Блока.
Но незнакомки очертанье
я вижу плохо.

Что страусиные те перья
на дне стакана?
Неужто помнятся теперь мне
лишь тараканы

Что в коммуналке петербургской —
забыта напрочь! —
его возлюбленная дутом
морила на ночь.

«Гуляла Лидочка» — и точка.
Не врут соседи.
Смеяться можно бы, да тошно.
К чему посредник?

Ах, как старательно читает!
А он гундосил.
Вдова докурит свой чинарик
и в урну бросит.

Маразм, как водится, крепчает
вместе с морозом.
«In vino veritas» — кричат мне,
смеясь, матросы.

Давно все женщины и жёны
смешались с массой.

— А чи не підкажете, будьте така ласкава, — звернувся БІ до нещасного секретаря тої установи, — де тут у вас чоловіча вбиральня?

— Простіте? — вилупила на його свої окуляри секретар.

То БІ на те лишень махнув рукою. Од утоми та ще з досади.

— Пазвольте, я возьму вот этот рулончик? — сказав лишень, тичьнувши пальцем кудись у купу.

Секретар дозволила. Вона не вельми й приглядалася, не вельми й переймалася тим, чого вже там хотів цей дивний відвідувач: напевне її голівка була повна чимось іншим наприкінці робочого дня. БІ наздогади взяв першого-ліпшого рулона газетини та, не роздивляючись його, пішов шукати десь там чоловічої вбиральні. Притому стомленим його мізкам у такій ситуації ситуації видалася не найгіршою ідея вдатися до магії. Щоправда магію БІ проходив дуже давно, колись, та й то — у курсі так званого наукового атеїзму, але звідтам виніс одну певність, а саме — головний принцип магічного впливу на що б то не було: речі, події, створіння, — словом, знав БІ твердо: подібне викликається подібним. Тому-от він зайшов до вбиральні, а він її таки знайшов, та, перед тим, як зайняти плейс ув окремії кабіні з унітазом (горщиком, достеменно), хоч і без сидіння, одірвав шматок газетини раз та повісив його на гвіздок, зумисне для того забитий у перестінок, одірвав од газетини вдруге і — туди ж її уривка; потому, не заходячи до кабінки, зачинив дверцята, трохи часу перед ними постояв, тоді вже відчинив їх знову, відступив трохи вбік, наче кого звідтам випускаючи, та ажно тоді зайшов, зачинився на шпінгалет та почав карабкатися на затоптаний за цілий робочий день підозвами працівників і непрацівників тутешніх установ горщик-унітаз з блакитної кахлі. Викарабкавшись і сьак-так примостившись, БІ, нібито знічев'я, глянув на згаданий гвіздок, куди був наштрикнув двоє уривків газетини: уривків на гвіздку не було, як не було. І байдуже, що вони валялися на долівці поряд горщика, байдуже, що БІ їх сам, певніше всього, міг був обірвати, карабкаючись на того нещасного унітаза, спонукуваний наразі не тиском у кишечнику, але ритуальним характером магічного дійства — усе байдуже: відсутність уривків газетини саме на гвіздку мала означати, що божество фекальних процесій (ким би воно не було!) схильне прийняти жертву. Тож БІ, у грудях котрого пустила вже паростки надія, урвав ще шмат, нібито для власних потреб, повісив на гвіздок залишки рулона, і став читати:

...учае не прочь и “перехватить” на ходу. Партнерша интересуе вас лишь в зависимости от вашего настроения: вы можете также все испортить, если не рассчитаете и поторопитесь.

От 10 до 15 — вы крутой “мэн”, для которого женщина — объект наслаждения. Больше всего на свете вы любите себя — сильного, могучего и непревзойденного мастера секса. Если вам достанется тем-

пераментная жєнщина, все может быть прекрасно, но с молоденькими и неопытными девушками вам лучше быть только друзьями: они не доросли до вашего уровня.

...КУЙМОСЯ

Де буває,

...РАЇНСЬКИ

там співає

Кілька нових фонограм відпрацювала популярна у Миколаєві співачка, виконавиця українських, російських і болгарських народних пі-

На жаль магічний фокус-покус БІ не вдавсь: це була навіть не “Южная Правда”, а “Родной Причал”. Який довів БІ до того, що його прорвало. Він так дристав, що ажно сам перелякався, хоч, скорше, за чистоту штанів, аніж за власне здоров’я. Потім, коли процес закінчився, а синя кахля горщика загадилася, БІ рвав на клапті нещасний “Родной Причал” і з задоволенням підтирався, а певніше, то з задоволенням рвав, і підтирався, рвав і підтирався — і так він чинив, аж доки понівечив усю тоту нещасну туалетну газетину. Коли ж управився і з цим ділом, то якось уже звівся на рівні, заправився у штани-труси-ремін, — ще хотів був змити нечистоти, але, як те часто з нами буває, що у зливному бачку не було й краплини води, то поволеньки зійшов з горщика: не оступившись, не викрутивши й не зламавши собі жодної ноги-руки, ні ребра, ні ключиці, жодного разу не впавши ні просто так ні неспритомним, хоч йому й тряслися усі жижки, чим би вони не були та, що б під ними не малося на увазі. Словом, визволився БІ з добрячої халепи, у яку був утрапив не то з дурної не то з надто розумної голови, цілим, і неушкодженим навіть.

І щасливо дістався рідної фортеці та рідної башти. Правда, чи їхав БІ трамваем, чи тролейбусом, чи на таксі, чи пішки йшов — те випало йому з пам’яті. Пригадував лишень, що шпінгалета у редакційній вбиральні відсунув самотуж, а наступної, здавалося, миті, вже переглядав дешевого (власне, дармового) довідника “Письменники Радянської України” та погляд його пробігав розділ на букву “С”.

Нашого Олександера, звісно, представлено у тотому довіднику. Та про того Олександера, довідникового, БІ знав усе, адже сам писав був первісну редакцію статті; то вже згодом, коли над нею добряче попрацював інститут редакторів, вона набула дещо інакшого вигляду, однак гонорар йому сплатили повністю. До речі, про інакший вигляд. БІ на хвилю замислився. Інакшого вигляду. Він пригадав, що, написавши статтю про Олександера, до самого не потрапив, то передав її через товарища Дракона І.І. Олександрові на рецензію: отримав позитивного відгука. Зрештою він знав, і то було годі. Тому, так і не зрозумівши, задля чого розгортав тоту

Віршована поезія

Олег Духовный

“...энное время спустя”

ГОСТИ

Когда я проснулся утром,
то увидел, что забыл

на кухне выключить свет.

В прихожей висевшая куртка,
вернее, её расстёгнутые карманы
напомнили мне, как мама
проверяла, нет ли у меня сигарет.
Тогда я подумал,

может, это ночью

ко мне приходили мама с отцом,
чтоб увидеть мой дом воочию,
пока я спал,

уткнувшись в подушку лицом.

Посидели на кухне вдвоём,
сокрушались, что здесь поросло былём
прошлое, вспоминаемое невзначай.
Потом пили, наверно, чай —
вот, на столе даже остались крошки —
и уходя,

когда в окнах забрезжил рассвет,
сошлись, что всё-таки я хороший,
хоть, как всегда,

забываю выключить свет.

6.01.2009 г.

ДИАЛОГ. RU

— Прошу тебя, из интернета
скачай мне путь из Назарета,
и Делорозову стезю,
и гефсиманскую слезу!

до шостої за кілька вже, там, хвилин, він майже знав, що має робити. Що робитиме.

XVII

З початком робочого дня другого січня БІ подзвонив у приймальню Олександрового товарища Дракона. Вірніше, був би подзвонив, аби додзвонився: певне сталися на лінії якісь пошкодження, — тому рішив, не гаючись та не розтікаючись, навідатись самому на Артилерійську. Там, на місці, його, проте, ждало розчарування куди певніше: на місці відомої, суть знайомої ледь не з дитинства, споруди стояла звичайнісінька тобі баня на Артилерійській (буквально називалося це діло “Банно-прачечний комбінат”, а як те по-нашому перекласти, Господь, певне, відає), — але щонайменшого натяку на присутність, бодай вряди-годи, товарища Дракона І.І. не було, як не було. БІ однак зайшов, навіть купив квитка в “общую” парилку, та ледь не оскандалився, тикнувшись до жіночого відділення, — духом не упав. З вуличного таксофона подзвонив на Новоселицьку, назвався по всій формі, і дівочий голос з приймальні Дракона нашої Ольги одказав, що товариш Дракон прийме його за годину. (Що обидвоє Драconi — стрині брати, нагадувати дарма.)

(Далі буде)

книжечку взагалі, загорнув її та поставив назад на штатне місце. І лишень утиснувши довідника радянських письменників України проміж інших книжечок: на полиці, у своєму робочому кабінеті, у своєму домі, — БІ з'ясував згаданий провал у пам'яті. Спробував було чогось пригадати, але навіть неймовірні зусилля залишків його волі нічого істотного до наявної інформації не додали. Та, чого там, “істотного”: спогади його сягали лишень часу, коли він відсуває шпінгалета у редакційній вбиральні, на третьому поверсі, та відчиняє дверцята.

То, може, йому було тоте усе наснилося? Так помислив собі. А помисливши, засумнівався й у реальності цілого, повного жаху та болю в ногах та у серці минулого дня (серце усе ще боліло в міру — з'ясував, прислухавшись). Сягнувши рукою до кишені жикета (усе-таки жикета, а не піжами чи, там, халата), БІ дістав звідтам шматок газетини, і то був саме той шматок, який спростовував (і спростував, треба сказати) будь-які сумніви щодо реальності-ілюзорності. Стало ясно, як удень: що було, те було, і було тоте саме з ним. Про те ж саме свідчила порізана кишеня (не та, у якій... а друга, інша). БІ ще засоромився був, раптом, за полишений напризволяще загаджений синій горщик у редакційній вбиральні та несамохіть глянув на свої штани. Штани, здається, були чисті. То став роздягатися.

За хвилин три-чотири йому вже спалося, наче у маківці. Років сорок йому вже так не спалося.

XIV

Уранці, хоч серце йому боліло в міру, та ще: “Прощайте, брати рідні й сестри...” — у голові, БІ знов “прикинувся” недужим, німо діждався, доки його стомиться кликати Галя, Галина Дем'янівна, законна, дорогенька, доки хряпне дверима та піде на роботу, і встав. Насамперед йому треба було трохи подумати, трохи дечого обмислити та справитися з жахливим феноменом у голові, що його хто інший обізвав би “пробудженням національної самосвідомості”, ще хто кваліфікував би атавізмом українського буржуазного націоналізму, а ми це діло назовем переляком (kein Kommentar).

Раптовий телефонний дзвінок змусив його поки що відкласти роздуми та обдумати та урвав-таки настирливе звучання пісні (здається, на слові “загину”). БІ підняв рурку.

— Добрий ранок, — сказала йому у вухо Галя, законна, дорогенька. — Я переживала, чи ти ще хоч живий там. Як справи?

— Нічо', нормально, — пробубонів БІ од такої сюрпризи.

— Я тут, внизу, — сказала Галя, Галина Дем'янівна. — Якщо тобі погано, то я піднімусь. Хоч і запізнююся вже. Тобі правда нічого не треба?

— Нічо', — сказав Бі.

— Де ти був учора? Додому коли прийшов?

— Да, так, — сказав Бі. — Що-небудь трапилось?

— Нічого. Просто, я хвилювалася. Анжела також пізно приїхала. Перевір, чи встала, і випровадь до школи. Сніданок на плиті. Ти на роботу йдеш?

— Та, — сказав Бі, — мабуть, що ні. Я взяв відпустку на тиждень. Схожу, мабуть, до лікарів. Туди, сюди...

— Ну, дивись. Щось ти останнім часом геть від рук відбився. Мені байдуже, але дивись, так недовго й пенсії лишитися. Ну, все, я побігла. Чмок, чмок, чмок!

Бі мовчки відірвав рурку од вуха та опустив на важіль. Не інакше, як щось у лісі здохло. Подумав. Розчмокався. З якого б то дива? Але додумувати це діло не став. Як завше. Хоч, певне, і дарма. Згадав, що йому важило, нібито, помізкувати стосовно чогось іншого, чогось, куди важливішого, чогось такого, про віщо він “на мінуточку” забув. Та тут погляд його мимохіть упав на клапоть туалетної газетини і там затримався. Бі згадав, піднісся трохи духом та пішов оправитися та вмитися. І, як те часто з ним бувало, рішення явилось йому само, без обдумування та обмислювання: ще сидячи на горщику Бі вже знав, що має робити. Треба було лишень подзвонити в редакцію “Южної Правди” та спитати, як того Кор’а прізвище, — усе решта ввижалось “делом технікі”.

Він так і зробив, але опісля. Спершу мусив витримати ще одну телефонну розмову. Дзвонила Марія Іванівна, котра Ткачова, справлялася, чи вдома Анжела. Бі одказав, що вдома, звісно, та, а де їй ще бути, у разі не напилася знов десь з вашою Розочкою-козочкою, під вашою ж персональною опікою (остатнє лишень домислив, правда). Ткачова перепросила, та попросила ще, коб, як Анжела стріне Розочку в школі, то... ах, так! зрештою вона (Марія Іванівна) сама зможе зайти та спитати у класі з другого боку їй (Марії Іванівні) неловко було б заходити себто шукати себто видавати свою тривогу словом хай би Розочка-козочка зайшла до неї або подзвонила додому батькові дякую даруйте до побачення.

Ще не віднявши рурки од вуха, Бі забув усю розмову чисто. Стрепенувся лишень, як, удруге за ранок, тим же макарон хряснути вихідні (чи вхідні?) двері, а доти сидів у фотелі, нічого не думав, тупо дивився (медитація називається) на скульптурний портрет нашого Олександера на бюрі та чекав пори подзвонити в редакцію. Подзвонив шойно настала дев’ята. І йому допомогли. Йому назвали прізвище відомого радіожурналіста. Йому навіть продиктували номер телефону, хоч правда, продиктували хіба наполовину, себто — сам головний редактор “Южної Правди” з ним говорив (Самійленко, здається, його прізвище), та Бі його зовсім навіть не чув у той мент: раптом він згадав того загадженого гор-

Мороза і Снігурки, стояли холодні наїдки, пиріг, пляшка шампанського “Совецького” (та, чого там — совецького) та пляшка коньяку “Десна”. На плиті стояла каstrуля з борщем. Бі насипав собі борщу, підкріпився, поставив каstrулю в холодильник. Подарунки жінкам уже лежали під ялинкою: плаття — старіший, джинси — молодший, — хай уже носять. Позаяк жінок власне усе ще не було, Бі зачинився в кабінеті та став чекати (чигати?), знічев’я переглядаючи шойно оприлюднений в “Новом Міре” роман Данііла Граніна “Зубр”. І захопився. І зачитався.

Була вже восьма вечора, роман — прочитаний, а жінок усе ще не було, як не було. Ладно, можна й ще почекаати. А тим часом... а тим часом... треба вигадати собі ще якесь заняття, скажімо, можна б... можна б подумати, чого то їх досі нема. Бі подумав, але нічого не прийшло в голову. Бі ще подумав, і рішив, що почекає ще трохи: якщо жінок не буде до дев’ятої, то треба буде подумати. Однак жінки не явилися ні о пів на десяту, ні о десятій, ні о чверть по десятій, ні за чверть до одинадцятої, ні... Звісно, тут уже не до жартів. Коли тебе в новорічну ніч кидає, мов того паршивого песика, вся твоя сім’я — усе, що ти міг би мати на старість. Звісно ж Бі одразу збагнув, що не обійшлося без Скалицького. Ні, за нас він якось був не подумав, але — за Олександера нашого. Тому, а чи й просто зважаючи, як би йому найліпше вчинити, він просидів усю новорічну ніч у своєму фотелі (ажно суглоби йому зболіли), споглядав скульптурного портрета нашого стринього дядька і брата, а шойно розвидняло, вийшов до кухні, прихопивши того портрета з собою (портрета, погруддя чи, там, бюста), та й пожбурих це діло геть, у помийницю. І тоді вже відкоркував пляшку “Совецького” (та совецького ж!) — корок у стелю — та коньяку (невелика порція вельми корисна для здоров’я і збуджує апетит) і всмак об’ївся всілякими наїдками, навіть борщу не полінувався підігріти. (До речі, Олександровому портретові — доволі грубої подобизни портрет, якщо ми досі про це не згадували — так і не випало втрапити на городське звалище: Галина Дем’янівна Сікорська, дружина Бі, висипаючи згодом у відро недоїдки новорічного столу, вчасно запримітила, що сиплються вони просто нашому дядькові і братові на бронзову голову, спохватилася, дістала це діло, одмила од тлустого та солодкого у хлористій воді та переставила на полицю в кухонній шафі, поміж спецій для супів, заправи для ухи, перцю, ванільного цукру, ошту, чаю, лікарських трав і ще чогось запашного, де він, може, й досі вдихає букет цього дивного фіміама: однак нам здається це достойнішим і пристойнішим, аніж вдихати фіміазми городського смітника — о, tempora!)

Добре об’ївшись, випивши трохи вина та коньяку, Бі сховався до вбиральні “почитати преси” та й ліг спати. Увечері, прокинувшись

— Ні, — сказав Бі, — я сам від себе. Тільки й того, що по роботі. Невже це так тяжко зрозуміти... Гарзд, буду говорити з вами, як на духу... Розумієте, ходять чутки, нібито Олександр, — тут Бі стишив голос, перегнувся через стіл і прошепотів у самісіньке вухо журналісті, — Данилович збирається виїхати за межі...

На слові “виїхати” журналісту нещасного наче вдарили у вухо, так він сахнувся од непристойного шепотіння Бі.

— ...притому інколи згадується якщо не ім'я, то принаймні певна характеристика однією дуже близької мені людини. Судіть самі. Я не можу лишатися осторонь усього цього. Крім того, Скаліцкі...

Нещасний журналіста вже отямився був од удару у вухо, прибрав заклопотаного вигляду і зняв з важеля рурку телефона.

— Вибачте, будь ласка, — сказав, — до мене зараз повинні підійти люди, мені ще потрібно зробити пару-трійку дзвінків... так, що...

Бі зрозумів, що розмова уся чисто скінчилася, підвівся, сказав “дякую”, вибачився і вийшов. Журналіста притому, набираючи номера, лишень кивав головою.

Назавтра Бі, розбитий ушент, розчарований та, хоч як це дивно, дивно втихомирений чи — притишений, не віддався в руки лікарів, а вийшов на службу. І його так закрутило виром добірних, хоч і дріб'язкових, жіночих, переважно, інтриг, що дав би йому Господь утриматися на поверхні до повної пенсії. Не до ідеалізму було йому. Та все повернулося знов у новорічну ніч.

XVI

31 грудня впало на Бі, наче сніг на голову. Спам'ятавшись, він пробігся-проволікся магазинами та ринками, аби купити чого своїм жінкам, котрі, треба сказати, не вельмись йому й набридали протягом усього цього пере-мирного часу, хіба Галина Дем'янівна, Галя, законна, дорогенька, попервах пробувала триматися дивної лінії поведінки, що проявлялося у проявах жалю, співчуття та турботи про здоров'я, повний шлунок та добрий, міцний, зоровий сон супруга, — та минуло і це потихеньку, й Бі був повністю переданий собі на поруки. Галину Дем'янівну він, правда, інколи бачив, інколи вона, здається, навіть ночувала вдома (а може, ночувала щоночі?). У кожному разі вона його не займала, не вчила уму-розуму, навіть не товкла: з тієї простої причини, що Бі не являвся у спальну, а законна, дорогенька, Галя, Галина Дем'янівна не наполягала (а мо' й наполягала?). Так усе якось і проминуло. 31 грудня Бі щось був та купив у тотих магазинах і на тотих базарах. Додому повернувся пополудні.

Жінок його ще вдома не було. На кухні стояла на столі невеличка пластикова ялинка, вже прикрашена, під нею — ляльки Діда

щика на третьому поверсі та ще ті, магічні, нібито, дії, які до того всього якимсь дивним чином призвели (певне, усе діло було в якихось порушеннях ритуалу або, скорше, недосконалість, неввіреність, невваженість його), так Бі зробилося соромно, так зробилося млосно, так зробилося зле, що заледве присилував себе вимовити: “Дякую. Дуже.” — і рвучко натиснув важеля. Зрештою додумався взнати номер службового телефона журналіста у довідковій службі.

Звісно Бі не збирався обговорювати своє діло по телефону, але мусив дізнатися, чи тотой журналіста нещасний на місці бодай.

— Редакція, — сказав йому добре, професійно, поставлений чоловічий голос.

— Добрий день, вас турбує професор Сікорський, — сказав Бі. — Чи можу я поговорити з журналістом Цапюком ве о?

— Так, — сказав голос. — Валентин Олександрович Цапюк до ваших послуг. З приводу чого ви хотіли поговорити? У якій справі?

— Даруйте, — сказав Бі, — я, власне кажучи, хотів би поговорити з вами, так би мовити, тет-а-тет. У дуже важливій справі... Якщо б ви не надто зайняті, сьогодні, скажімо?

— Сьогодні, — сказав голос. — Сьогодні... Вибачте, як ви назвали вас звати? І — де ви працюєте?

— Професор Сікорський. Борис Ілліч. Педінститут. Суспільні науки.

— Чудесно, — сказав голос. — Дуже приємно. Сьогодні... Та-ак. Сьогодні у мене: запис о дванадцятій, потім обідня перерва, після обіду у мене зустріч... Вибачте, де ви живете, в якому районі? Ви з дому дзвоните чи з роботи?

Бі сказав.

— Сьогодні... — сказав голос. — Може, скажімо, завтра, чи післязавтра? У мене, бачите, забитий робочий день.

— Даруйте, — сказав Бі, — я маю всі підстави сумніватися, чи доживу я до сьогоднішнього вечора, бодай.

— Ах так? — сказав голос жваво. — Вам хтось загрожує?

— Та ні, — сказав Бі. — Ви невірно мене зрозуміли. Ніякої манії переслідування. З психікою у мене, здається, усе ще нормально, а от з серцем...

— Розумію, розумію, — сказав голос. — Прямо зараз хочете, щоб я вас прийняв? До речі: не мав нічого на увазі про ваше психічне здоров'я...

— Я розумію, — сказав Бі, — усяке буває. То я під'їду прямо зараз, як ви сказали?

— Прямо зараз... — сказав голос. — Прямо зараз? Прямо зараз. У нас зараз починається летючка. Але опісля, десь від пів на одинадцяті у до дванадцятій... Приїздіть, будь ласка. Подзвоніть

мені з прохідної, як приїдете. Я скажу, щоб вас пропустили. До побачення.

XV

Після псевдоцеремоніальної частини, після того, як обидвоє розшаркалися, як ще раз назвалися та потисли один другому руки, — після всього журналіст запропонував БІ присісти до столу навпроти і став чекати, доки той почне першим. Позаяк серце йому боліло в міру, то БІ почав.

— Бачите, яка справа, — сказав. — Мені сказали, що ви брали інтерв'ю у товариша Дракона, яке згодом передрукувала “Південна Правда”. На жаль я сам не міг познайомитися, хворів, бачите, і чомусь так сталося, що ніде не можу знайти жодного примірника з вашим інтерв'ю, а, як самі розумієте, мені вкрай необхідно з ним ознайомитись. Це, власне кажучи, моя робота.

БІ дивився на Цапюка, нещасного. Той слухав його серйозно, уважно, зосереджено, навіть співчутливо, може, навіть надто співчутливо. БІ бачив, що журналіста Цапюк не вірить жодному його слову.

— Вибачте, будь ласка, — сказав Цапюк, вислухавши тираду БІ. — Я, звичайно, розумію: з нашими порядками, з нашою дисципліною і порядністю, чого тільки не буває. В обласну наукову бібліотеку ви не зверталися?

— Звернувся, себто звертався, куди лишень міг, — сказав БІ. — Навіть в редакцію “Південної Правди”.

— Ну, там уже вам наговорили про мене, — сказав Цапюк.

— Про вас? — сказав БІ.

— Ну, що я у них відбираю шматок хліба і таке інше, — сказав Цапюк. — Інтриги довкола. Інтриги, заздрості, каміння під косу, палки в колеса... Ви з ким розмовляли у “Південці”? Якщо не секрет, звичайно.

— Секрет? — сказав БІ. — Ніякий не секрет. Ні з ким я не говорив. Попрохав секретарку дати мені примірника, вони ткнула пальцем у купу і все, вся розмова.

Журналіста нещасний був — саме співчуття.

— Вибачте, — сказав, — ви не маєте, випадком, якої-небудь посвідки, чи чого-небудь в цьому роді?

БІ, радий, що здогадався прихопити посвідчення, негайно дістав-добув його, та співчутливий журналіста (ту ж мить, угледівши порух) замахав на нього руками, бризнув слиною:

— Та, що ви, що ви!!

Він таки відмовився взяти, так що БІ розгорнув те посвідчення нещасне, простягнув так, щоб це не вельми видавалося непристойним та, водночас, можна було б вчитати з нього усе, що там

було з написаного й надрукованого, і співчутливий журналіста мусив усе й прочитати.

— Я все прекрасно розумію, — сказав БІ. — Потрібно було одразу відрекомендуватися по всій формі. Але я прийшов не перевіряти на лояльність чи благонадійність, хоч і знаю, ви — бе-пе (жаргонне-партійне: бес-партійный/бес-полезный — прим. автора), мені просто потрібне ваше інтерв'ю з товаришем Драконом. Для роботи. І я його ніде не можу знайти.

— Так, так, — сказав Цапюк. — Я можу дати вам його прослухати, якщо зберігся запис для ефіру. На жаль мої власні записи я вже стер, тобто написав на ті касети щось інше. Така робота, розумієте. Одну хвилинку.

Він вискочив з кабінету притїма. Повернувся хвилин за десять, але з порожніми руками: запис для ефіру, певне, стерли вже.

— Нічим не можу зарадити, — сказав. — Радий був би допомогти, але... З місяць тому, здається, був ефір, а термін зберігання подібних записів у нас — два тижні. Радий був би допомогти, але...

— Перепрошую, — сказав БІ, — що завдаю вам клопоту, наполягаю і таке інше: ви не могли б мені просто переказати, про що була мова? Що говорив товариш Дракон? Зокрема, певне, згадував Олександра Даниловича? посилався на нього? Певне ж він вам сказав трохи більше, аніж для інтерв'ю?

— Ви, все-таки, слухали або читали, — сказав Цапюк, підупавши духом. — Я так і підозрював від самого початку. Ви від кого? З ке-ге-бе? І цей натяк на безпартійність. Безпартійний також, може, людина? Я більше двадцяти п'яти років у журналістиці...

— Я не з ке-ге-бе, — сказав БІ. — Мені просто вкрай потрібне ваше інтерв'ю з товаришем Драконом. По роботі. Особливо, що стосується Олександра Даниловича...

— Не з ке-ге-бе? — сказав Цапюк. — То хто, скажіть, вас до мене підіслав? Скаліцкі?

Варто віддати належне нещасному журналістові Цапюку: питання було з розряду... словом, професійне було питаннячко, хоч дядько Олександр і казав нам, що розумні питання і розумні відповіді на них часто викликані не надто розвиненим почуттям гумору. Здається притому дядько згадував журналісту Цапюка, нещасного.

— Може, е-е... — сказав Цапюк, — Ольга Володимирівна згадала, що має сина?

— Якого сина? — сказав БІ. — Маєте на увазі Бугаєнка-молодшого, чи то пак Ступака?

— Однак Скаліцького, хоч і по жіночій лінії, — сказав Цапюк. — Хоч це й неймовірно. Неймовірно, але факт: приходив сюди недавно, власною персоною, просив мене... мене, бо я, як ви сказали, бе-пе, допомогти з реабілітацією. Але ж не я тут команду, самі розумієте. То ви?..